RADA PRE VYSIELANIE A RETRANSMISIU

Kolárska č. 6, 811 06 Bratislava

Rozhodnutie č. RL/20/2008 Bratislava dňa 22.4.2008
Správne konanie č.: 486-PgO/O-5571/2007 Doložka právoplatnosti:

R o z h o d n u t i e

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g/ zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa ustanovenia § 71 zákona č. 308/2000 Z.z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 486-PgO/O-5571/2007 D.EXPRES, a.s.

porušil

povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.

tým,

že dňa 3.10.2007 o cca 12:00hod. odvysielal v programe *Infoexpress* príspevok informujúci o názore ochranárov, podľa ktorých sa R. Fico správal ako jadrový lobista a príspevok o netransparentnosti štátnych zákaziek, v ktorých došlo k nezabezpečeniu nestrannosti a objektívnosti,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu – **upozornenie na porušenie zákona.**

Podľa § 64 ods. 4 zákona č. 308/2000 Z. z.: „*Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila*.“

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 4 zákona č. 308/2000 Z. z., Rada je orgánom verejnej správy, ktorého prvoradým poslaním je presadzovať záujmy verejnosti, pričom dohliada na dodržiavanie právnych predpisov upravujúcich vysielanie a retransmisiu a vykonáva štátnu správu v oblasti vysielania a retransmisie v rozsahu vymedzenom cit. zákonom.

Do pôsobnosti Rady patrí aj ukladanie sankcií vysielateľom a prevádzkovateľom retransmisie, stanovených § 64 až 67 zákona č. 308/2000 Z. z., pričom na konanie podľa tohto zákona sa,

v súlade s § 71 zákona č. 308/2000 Z. z., vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb., s výnimkou ustanovení § 49, § 53, § 54, § 56 až 68.

* * *

Dňa 18.12.2007 začala Rada po prerokovaní Správy o komparatívnom monitoringu spravodajstva rozhlasových staníc Rádio Slovensko, Rádio Expres, Rádio Okey a Rádio Viva správne konanie voči spoločnosti D.EXPRES, a.s. (ďalej len „účastník konania“) vo veci možného porušenia § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. v súvislosti s možným nezabezpečením nestrannosti a objektívnosti v príspevku informujúcom o názore ochranárov, podľa ktorých sa R. Fico správal ako jadrový lobista a v príspevku o netransparentnosti štátnych zákaziek odvysielaných v programe Infoexpres dňa 3.10.2007 o cca 12:00.

Začatie správneho konania bolo účastníkovi konania dňa 3.1.2008 riadne oznámené a súčasne bol vyzvaný, aby v lehote do 15 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. k oznámeniu zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy. Súčasne bol upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov.

Stanovisko účastníka konania k oznámeniu o začatí správneho konania bolo Rade doručené dňa 18.1.2008.

V súvislosti s predmetom správneho konania v zmysle § 21 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) sa na žiadosť účastníka konania dňa 22.4.2008 uskutočnilo v sídle Rady ústne pojednávanie z dôvodu zistenia presného a úplného skutkového stavu veci.

* * *

Popis predmetného príspevku v rámci programu INFOEXPRES zo 3.10.2007 o cca 12:00 hod.. (Program INFOEXPRES je spravodajský program):

Redaktorka: *“Premiér Robert Fico sa podľa ochranárov znovu správal ako jadrový lobista. Na stretnutí s prezidentom Nicolasom Sarkozym obhajoval predovšetkým záujmy jadrového priemyslu na Slovensku.*

Redaktorka: *„Združenie Za matku Zem opakovane kritizuje vládu za podporu jadrového priemyslu. Jadrové reaktory u nás sa snaží dostavať úzka skupina firiem a premiér sa vo Francúzsku, podľa ochranárov, zasadil za ich záujmy“.*

Robert Fico, premiér: *"Keďže Slovensko uvažuje nielen o dostavbe Mochoviec, ale uvažuje o novom bloku v Jaslovských Bohuniciach a významnom dovoze elektrickej energie z Ukrajiny, tu sa vytvára pomerne veľký priestor pre spoločnosti z francúzskeho prostredia“.*

Redaktorka: *„Práve Francúzsko je európskym odstrašujúcim príkladom toho, ako jadrové firmy doslova ovládli parlament a celý trh s energiou. Vymohli si vysoké štátne dotácie a tak*

zlikvidovali konkurenciu. Odborníci už dlho upozorňujú, že niečo podobné hrozí aj Slovensku“.

Popis predmetného príspevku v rámci programu INFOEXPRES zo 3.10.2007 o cca 12:00 hod.. (Program INFOEXPRES je spravodajský program):

Redaktorka: *„Dohadzovanie štátnych zákaziek kamarátom, straníckym sponzorom a sprizneným firmám sa prestáva páčiť Úradu pre verejné obstarávanie aj mimovládnym organizáciám. Úrad chce elektronické verejné obstarávanie, o ktorom v týchto chvíľach rozhoduje vláda, mimovládky zas žiadajú menej priamych zadaní“.*

Redaktor: *„Samotný elektronický systém dohadzovaniu kšeftov výraznejšie nezabráni, rozhodovanie o zákazkách totiž stále ostane v rukách ministerstiev. Tie síce majú povinnosť vypisovať verejné súťaže, často si však nájdu dôvod prečo zadať zákazku priamo. Podľa správy Transparency International Slovensko približne polovica z 80 miliárd korún, ktoré štát ročne platí dodávateľom, sa zadáva netransparentným spôsobom. Pomôcť by mohlo centralizované obstarávanie. Cez neho by ministerstvá nakupovali spoločne a tým pádom aj lacnejšie. Michal Ivanička, Rádio Expres“.*

* * *

Podľa **§ 16 písm. b)** zákona č. 308/2000 Z. z.: *„Vysielateľ je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politickopublicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru."*

Pojmy objektívnosť, nestrannosť, názory a hodnotiace komentáre nie sú v zákone č. 308/2000 Z. z. ani v súvisiacich normatívnych právnych aktoch bližšie špecifikované alebo definované, a teda spadajú do kategórie neurčitých pojmov. Pre neurčité pojmy platí zásada, že je vo výlučnej kompetencii správneho orgánu v procese aplikácie práva, aby vymedzil ich obsah.

Hlavnými kritériami objektivity sa vo všeobecnosti považujú: **relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stranenia.**

* * *

Účastník konania vo svojom vyjadrení k správnemu konaniu č. 486-PgO/O-5571/2007 okrem iného uviedol: *„Pre úplnosť je nutné počuť presné vyjadrenia nami osloveného odborníka, ktorésme v ten deň niekoľkokrát odvysielali - rovnako ako aj vyjadrenia premiéra Róberta Fica. Transkripciu oboch prísepvkov uvádzame ako Prílohu č.2 k tomuto stanovisku. Ide o vyjadrenia odborníka z oblasti environmentalistiky a ochrany životného prostredia, čo je jasne uvedené. Reagoval na vyjadrenia premiéra Róberta Fica, ktoré sme odvysielali v Infoexprese o 12.00 hod., čím nebola porušená, ale naopak dodržaná a naplnená podmienka objektivity. Priestor sme poskytli obidvom stranám, navyše v rovnako atraktívnom počúvanom čase. Obidva názory takisto rotovali v našom vysielaní aj počas celého dňa. Navyše sme sa opakovane skúšali spojiť s hovorkyňou vlády Silviou Glendovou, pričom sme jej chceli ponúknuť možnosť reagovať aj na vyjadrenia šéfa združenia Za matku Zem, Pavla Širokého.*

Nešlo pritom z našej strany o novinársko-etickú povinnosť, ale prejav dobrej vôle. Pavol Široký totiž len reagoval a vyjadril svoj názor na vyjadrenia a správanie sa slovenského premiéra Róberta Fica na štátnej návšteve vo Francúzsku. Pani Glendová nám však opakovane nedvíhala telefón a nebolo možné zastihnúť ju v ten deň ani prostredníctvom iných foriem komunikácie (osobne, ani mailom). S poukazom na vyššie uvedené nie sme si vedomí žiadneho porušenia žurnalistických pravidiel, zákonov pri odvysielaní predmetných príspevkov.
Príloha 2 Infoexpres 3.10. o 12,00h 486-PgO/O-5571/2007 Prepis príspevku zo dňa 3.10.ol2,00h : Premiér Róbert Fico sa podľa ochranárov znovu správal ako jadrový lobista. Na stretnutí s prezidentom Nikolasom Sarkozym obhajoval predovšetkým záujmy jadrového priemyslu na Slovensku. Združenie za Matku Zem opakovane kritizuje vládu za podporu jadrového priemyslu . Jadrové reaktory u nás sa snaží dostávať úzka skupina firiem a premiér sa vo Francúzsku podľa ochranárov zasadil za ich záujmy „Keďže Slovensko uvažuje nielen o dostavbe Mochoviec ale uvažuje o novom bloku v Jaslovských Bohuniciach a významnom dovoze elektrickej energie z Ukrajiny tu sa vytvára pomerne veľký priestor pre spoločnosti z francúzskeho prostredia" Práve Francúzsko je európskym odstrašujúcim príkladom toho, ako jadrové firmy doslova ovládli parlament a celý trh s energiou. Vymohli si vysoké štátne dotácie a tak zlikvidovali konkurenciu. Odborníci už dlho upozorňujú, že niečo podobné hrozí aj Slovensku Prepis príspevku zo dňa 3.10. o 17,00 h: Zahlásenie: 30 minút a skoro len o jedinom probléme. Premiér Róbert Fico včera investoval vzácny čas s francúzskym prezidentom Nicolasom Sarkozym do rozvoja vzťahov medzi slovenskými a francúzskym jadrovými firmamu Podľa ochranárov sa tak premiér opäť prejavil ako jadrový lobista. Séf združenia Za matku Zem Pavol Široký: „Vidíme určité podozrenie z klientelizmu, a že ten jadrový priemysel má veľmi silný vplyv na súčasnú vládu, keď aj pri takýchto dôležitých stretnutiach sa rieši len jeden konkrétny priemyselný problém." Slovensko získava z jadra takmer 60 percent elektriny. Z hľadiska energetickej bezpečnosti to je veľmi vysoký podiel a odborníci odporúčajú využívať viac rôznych zdrojov. Zvyšuje to našu závislosť na Rusku, odkiaľ sme odkázaní dovážať jadrové palivo: „ V súčasnosti existuje len jedna jediná firma, ktorá je schopná vyrábať jadrové palivo pre slovenské typy reaktorov." Inej firme by získanie prísnych licencií trvalo 11 až 12 rokov. Navyše by bolo nutné prelomiť dlhoročné zmluvy, ktoré s ruským dodávateľom uzavreli Slovenské elektrárne.“

V prvom príspevku účastník konania sprostredkoval názor ochranárov životného prostredia na stretnutie predsedu vlády Slovenskej republiky Róberta Fica s francúzskym prezidentom Nicolasom Sarkozym a názor ochranárov na jeho podporu jadrovej energii. Ochranári, ktorých názor bol sprostredkovaní, boli identifikovaní a priestor na vyjadrenie dostal aj Róbert Fico. Avšak v predmetnom príspevku odznelo aj vyjadrenie cit.: *„Odborníci už dlho upozorňujú, že niečo podobné hrozí aj Slovensku“*. Rada skonštatovala, že z uvedeného vyjadrenia nie je zrejmé, kto sú spomínaní odborníci. Rada dospela k názoru, že je netransparentné prezentovať v spravodajstve názor „odborníkov“ bez toho aby boli títo „odborníci“ bližšie špecifikovaný a bol im poskytnutý priestor na vyjadrenie. Takéto konanie je v rozpore so zásadami objektívnosti a nestrannosti, keďže takýmto postupom je možné, prezentovať v spravodajstve akékoľvek názory bez toho, aby mal recipient možnosť dozvedieť sa, kto má takýto názor príp. si tieto vyjadrenia verifikovať alebo si aspoň overiť „odbornosť“ týchto subjektov. V neposlednom rade je tiež možné takýmto postupom, prezentovať v spravodajstve vlastné názory redaktora a prezentovať ich ako názory iných bližšie nešpecifikovaných subjektov, v tomto prípade označených ako odborníkov na danú problematiku. Na ústnom pojednávaní účastník konania uviedol cit.:*„V predmetnom príspevku odznelo vyjadrenie ochranárov zo združenia Za Matku Zem.“* Rada vyhodnotila vyjadrenie účastníka konania na ústnom pojednávaní za irelevantné z dôvodu, že poslucháč

nemal objektívnu možnosť túto skutočnosť z vyššie citovaného vyjadrenia o „odborníkoch“ zistiť.

V druhom príspevku odznelo vyjadrenie cit.: „*Tie síce majú povinnosť vypisovať verejné súťaže, často si však nájdu dôvod prečo zadať zákazku priamo“*. Uvedené tvrdenie komentuje a hodnotí činnosť ministerstiev Slovenskej republiky v negatívnom svetle. Rada dospela k názoru, že na základe uvedeného vyjadrenia sa stali dotknutou stranou v predmetnom príspevku aj ministerstvá Slovenskej republiky. Je nepochybné, že v súlade so zásadami objektívnosti a nestrannosti je potrebné poskytnúť priestor na vyjadrenie všetkým dotknutým stranám. Na základe uvedeného má Rada za to, že v druhom príspevku nedostal, priestor na vyjadrenie dotknutá strana, konkrétne ministerstvá Slovenskej republiky.

Program *Infoexpres* sa pripravuje v predstihu, z čoho vyplýva, že účastník konania môže ovplyvniť skladbu tohto programu.

Na základe uvedeného dospela Rada k záveru, že účastník konania **nezabezpečil nestrannosť a objektívnosť**, v príspevku informujúcom o názore ochranárov, podľa ktorých sa R. Fico správal ako jadrový lobista a v príspevku o netransparentnosti štátnych zákaziek, dňa 3.10.2007 o cca 12:00hod. v programe *Infoexpress*, **čím porušil ustanovenie § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z.**

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť pre správny delikt).
Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 308/2000 Z. z. ako aj zákona č. 71/1967 Zb., ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správnemu deliktu dokazovať zavinenie, alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo, alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným alebo nedbanlivostným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z cit. zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt.

Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona, môžu byť zohľadnené pri ukladaní druhu sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

Vyššie uvedené skutočnosti odôvodňujú záver, že sú naplnené zákonné predpoklady na uloženie sankcie – upozornenia na porušenie zákona a z tohto dôvodu Rada rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e

Proti tomuto rozhodnutiu sa nie je možné odvolať. Rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 247 a nasl. OSP.

V zmysle § 52 zákona č. 71/1967 Zb. rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, je právoplatné a vykonateľné oznámením účastníkovi konania.

* * *

Toto rozhodnutie sa vydáva v troch rovnopisoch:
1x účastník konania D.EXPRES, a.s.
2x Rada pre vysielanie a retransmisiu

Valéria Agócs
predsedníčka Rady
pre vysielanie a retransmisiu